

Anonimizirana verzija

Prijevod

C-428/23 – 1

Predmet C-428/23

Zahtjev za prethodnu odluku

Datum podnošenja:

11. srpnja 2023.

Sud koji je uputio zahtjev:

Bundesgerichtshof (Njemačka)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

13. lipnja 2023.

Tužitelji, podnositelji revizije i druge stranke u revizijskom postupku:

ROGON GmbH & Co. KG

MVI Management GmbH

DC

Tuženik, druga stranka u revizijskom postupku i podnositelj revizije:

Deutscher Fußballbund e. V. (DFB)

[omissis]

BUNDESGERICHTSHOF (SAVEZNI VRHOVNI SUD, NJEMAČKA)

RJEŠENJE

[omissis]

u sporu

1. ROGON GmbH & Co. KG, [omissis] Frankenthal,

2. MVI Management GmbH, [omissis] Mondsee (Austrija),

3. DC, [omissis],

tužitelji, podnositelji revizije i druge stranke u revizijskom postupku,

[omissis]

protiv

Deutscher Fußballbund e. V. (DFB), [omissis] Frankfurt na Majni,

tuženik, druga stranka u revizijskom postupku i podnositelj revizije

[omissis]

Nakon rasprave održane 28. veljače 2023. Kartellsenat des Bundesgerichtshofs (Vijeće za tržišno natjecanje Saveznog vrhovnog suda, Njemačka) [omissis]

riješio je:

postupak se prekida.

Sudu Europske unije upućuju se sljedeća prethodna pitanja radi tumačenja članka 101. stavka 1. UFEU-a:

1. Primjenjuju li se načela koja je Sud razvio u presudama Wouters (od 19. veljače 2002., C-309/99) i Meca Medina (od 18. srpnja 2006., C-519/04 P) na skup pravila sportskog saveza koji je upućen članovima saveza te kojim se uređuje korištenje uslugama poduzetnika koji nisu članovi saveza na uzlaznom tržištu za djelatnost saveza, prema kojim načelima prilikom primjene zabrane sklapanja zabranjenih sporazuma
 - treba voditi računa o globalnom kontekstu u kojem je predmetna odluka donesena ili u kojem proizvodi svoje učinke, i osobito o njezinim ciljevima,
 - potom valja ispitati jesu li ograničavajući učinci na tržišno natjecanje koji iz toga proizlaze nužno povezani s ostvarivanjem spomenutih ciljeva
 - te jesu li proporcionalni tim ciljevima (u daljnjem tekstu: test Meca Medina)?
2. U slučaju potvrdnog odgovora na prvo pitanje: treba li u tom slučaju test Meca Medina primijeniti na sve odredbe tog skupa pravila ili su u tom pogledu relevantni materijalni kriteriji, primjerice bliskost ili udaljenost pojedinačne odredbe u odnosu na sportsku djelatnost saveza?

Obrazloženje:

- 1 I. Stranke se spore oko zahtjevâ za prestanak povrede u kontekstu prava zabranjenih sporazuma u vezi s Reglementom für die Spielervermittlung (Pravilnik o posredovanju u transferu igrača, u daljnjem tekstu: RfSV) koji je donio tuženik.
- 2 Prvotužitelj je jedno od vodećih konzultantskih društava za mlade talente i profesionalne nogometaše u Njemačkoj. Njegova djelatnost obuhvaća, među ostalim, savjetovanje u vezi s transferima i produljenjima ugovora profesionalnih nogometaša. Njegov osnivač i direktor je trećetužitelj. Drugotužitelj je pravna osoba austrijskog prava čija je djelatnost također usmjerena na posredovanje u transferu igrača. Posrednike za igrače mogu angažirati i igrači koji traže klub, kao i klubovi koji žele ustupiti igrača (takozvani izlazni transfer) odnosno koji žele dovesti nekog igrača (takozvani ulazni transfer).
- 3 Tuženik je krovna organizacija 27 njemačkih nogometnih saveza koje čini 25 000 klubova i više od 7 milijuna članova. Organizacijski je dio piramide saveza na čijem je vrhu Međunarodna nogometna federacija (u daljnjem tekstu: FIFA).
- 4 Utakmice u dvjema najvišim profesionalnim ligama (Bundesliga i Druga Bundesliga) organizira Deutsche Fußball Liga (Njemačka nogometna liga, u daljnjem tekstu: DFL e. V.) u skladu s člankom 16.a Statuta tuženika. DFL e. V. je udruženje klubova iz dviju najviših njemačkih profesionalnih liga. Utakmice u trećoj ligi, koja je također profesionalna liga, organizira sâm tuženik. Ostale lige organiziraju regionalni nogometni savezi. Klubovi koji sudjeluju u utakmicama Bundeslige ili Druge Bundeslige vezani su kao redovni članovi DFL-a e. V. za Statut tuženika i obvezujuće skupove pravila. Kako bi ostvarili pravo na igranje u Bundesligi ili Drugoj Bundesligi, igrači trebaju potpisati ugovor o licenci s DFL-om e. V. na temelju kojeg su također obvezni poštovati pravila saveza. Na tuženika se kao na FIFA-ina člana primjenjuju njezina pravila te je obvezan provoditi FIFA-ine odluke.
- 5 U okviru Pravilnika o radu s posrednicima za igrače koji je donijela FIFA tuženik je donio Pravilnik koji je stupio na snagu 1. travnja 2015. Taj pravilnik upućen je klubovima i igračima koji imaju obvezu prema tuženiku poštovati taj skup pravila. Njime se uređuje način na koji se igrači i klubovi koriste uslugama posrednika u svrhu sklapanja ugovorâ profesionalnih igrača i ugovorâ o transferu. Propisuje se, među ostalim,
 - obveza registracije za posrednike, članak 2. točka 3. i članak 3. točke 2. i 3. RfSV-a (u daljnjem tekstu: obveza registracije);
 - davanje izjave posrednika kojom posrednik pristaje na različite statute, pravilnike i propise FIFA-e, tuženika i DFL-a e. V., kao i na nadležnost njihovih sudova, članak 2. točka 2. i članak 3. točke 2. i 3. RfSV-a te prilozi 1. i 2. (u daljnjem tekstu: obveza pristanka);

- dodatna obveza fizičke osobe prilikom registracije pravnih osoba, Prilog 2. RfSV-u (u daljnjem tekstu: dodatna obveza u slučaju pravnih osoba);
 - zabrana sudjelovanja posrednika prilikom ulaznog transfera u budućim prihodima od transfera koje ostvari klub, članak 7. točka 3. RfSV-a (u daljnjem tekstu: zabrana uzimanja provizije za sljedeće transfere);
 - zabrana uzimanja provizije prilikom posredovanja u transferu maloljetnika, članak 7. točka 7. RfSV-a;
 - obveza objavljivanja naknada i plaćanja posrednicima, članak 6. točka 1. RfSV-a (u daljnjem tekstu: obveza objavljivanja).
- 6 Povrede Pravilnika mogu se sankcionirati kao nesportsko ponašanje (članak 9. RfSV-a). U prilogu skupu pravila nalaze se šprance obrazaca za potrebnu izjavu posrednika.
- 7 Društvo DFL GmbH, društvo kći u stopostotnom vlasništvu DFL-a e. V., poslalo je 12. siječnja 2018. okružnicu br. 62 odgovornim osobama klubova i društvima kapitala Bundeslige i Druge Bundeslige kako bi ih informiralo, među ostalim, o ugovorima o izlaznim transferima. Ondje se navodi da se kao naknada može ugovoriti jednokratno plaćanje paušalnog iznosa ili obročno plaćanje razmjerno naknadi za transfer ostvarenoj zahvaljujući usluzi izlaznog transfera, ali da se ona ne bi smjela približiti postotnom udjelu (u daljnjem tekstu: izračun naknade u skladu s okružnicom br. 62).
- 8 Svojim zahtjevima za prestanak povrede tužitelji osporavaju obvezu registracije (zahtjev 1), obvezu pristanka (zahtjev 2), dodatnu obvezu u slučaju pravnih osoba (zahtjev 3), zabranu uzimanja provizije za sljedeće transfere (zahtjev 4), izračun naknade u skladu s okružnicom br. 62 (zahtjevi 5 i 5.a), zabranu uzimanja provizije prilikom posredovanja u transferu maloljetnika (zahtjev 6) i obvezu objavljivanja (zahtjev 7). Pozivaju se prije svega na zabranu sklapanja zabranjenih sporazuma.
- 9 Zemaljski sud djelomično je prihvatio tužbu. Tuženiku je u skladu sa zahtjevom 2, u dijelu u kojem posrednici radi sankcioniranja povreda trebaju pristati na nadležnost sudova FIFA-e i DFB-a, te u skladu sa zahtjevom 3 naložio da prestane s povredom. U preostalom dijelu tužbu je odbio.
- 10 Visoki zemaljski sud prihvatio je tužbu u širem opsegu nakon što su tužitelji podnijeli žalbu. Općenito, tuženiku je naložio da prestane s registracijom posrednika samo pod uvjetom da pristanu na odredbe FIFA-e, tuženika i DFL-a e. V. povezane s obavljanjem djelatnosti posredovanja (zahtjev 2). Osim toga, naložio je tuženiku da prestane angažirati DFL e. V. ili drugog pružatelja usluga za organizaciju utakmica u nogometnoj ligi i da pritom omogućuje pružatelju usluga da ograniči mogućnosti klubova da za izračun provizija ugovore formule

čiji se postotak odnosi na prihode od daljnjih transfera (zahtjev 5.a). Odbio je dodatnu žalbu i protužalbu tuženika.

- 11 Revizijama koje je dopustio visoki zemaljski sud tužitelji ustraju u svojim daljnjim zahtjevima za prestanak povrede, a tuženik u svojem zahtjevu za odbijanje tužbe.
- 12 II. Za odluku o reviziji relevantne su odredbe njemačkog Gesetza gegen Wettbewerbsbeschränkungen (Zakon o suzbijanju ograničenja tržišnog natjecanja, u daljnjem tekstu: GWB) koje glase kako slijedi:

Članak 33. Pravo na uklanjanje štete i prestanak povrede

- (1) Osoba koja povrijedi neku odredbu ovog dijela odnosno članke 101. ili 102. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (počinitelj povrede) ili osoba koja povrijedi odluku tijela nadležnog za tržišno natjecanje ima obvezu prema osobi zahvaćenoj povredom ukloniti štetu te, ako postoji opasnost od ponavljanja, prestati s takvim postupanjem.
 - (2) [...]
 - (3) Osoba zahvaćena povredom je ona koja kao konkurent ili druga vrsta sudionika na tržištu pretrpi štetu zbog povrede.
 - (4) [...]
- 13 III. Ishod revizije ovisi o prethodnim pitanjima. Stoga postupak valja prekinuti prije donošenja odluke te u skladu s člankom 267. prvim stavkom točkom (b) i člankom 267. trećim stavkom UFEU-a od Suda zatražiti donošenje prethodne odluke (u pogledu FIFA Football Agents Regulationsa (FIFA-in Pravilnik o posrednicima za igrače) vidjeti: rješenje kojim se upućuje zahtjev za prethodnu odluku Landgerichta Mainz (Zemaljski sud u Mainzu, Njemačka) od 30. ožujka 2023., 9 O 129/21).
 - 14 Žalbeni sud (Oberlandesgericht Frankfurt am Main (Visoki zemaljski sud u Frankfurtu na Majni, Njemačka), WuW 2022., 99) naveo je da Pravilnik treba ocijeniti na temelju članka 101. stavka 1. UFEU-a. Taj pravilnik dovodi do znatnog ograničenja tržišnog natjecanja na tržištu posredovanja u transferu igrača koje je relevantno za unutarnje tržište. Međutim, kao skup sportskih pravila Pravilnik treba ispitati u skladu sa zahtjevima Suda (presuda od 18. srpnja 2006., Meca Medina, C-519/04 P, [omissis]) u pogledu usklađenosti sa zabranom sklapanja zabranjenih sporazuma. Za primjenu tih načela kojima se ograničava zabrana sklapanja zabranjenih sporazuma relevantno je pitanje jesu li ograničenja tržišnog natjecanja koja proizlaze iz pravila iz RfSV-a povezana sa sportskim ciljem koji ističe tuženik. To je slučaj u ovom predmetu. RfSV je skup sportskih pravila u smislu te sudske prakse. Tuženikova je zadaća u skladu sa Statutom osigurati sportsko natjecanje u nogometu, a taj cilj nastoji se postići i skupom pravila iz RfSV-a. Njime treba urediti uvjete za privlačenje i zaposlenje sportaša

kako bi se osiguralo pošteno sportsko natjecanje. Djelatnost posrednikâ za igrače ima odlučujući utjecaj na sastav momčadi, njihov kontinuitet i njihovu sportsku snagu te je stoga izravno povezana sa sportskim natjecanjem. Djelovanje posrednikâ za igrače utječe na pošteno natjecanje, sposobnost i zdravlje sportaša. Pravilnikom je trebalo izbjeći odnose zavisnosti među posrednicima za igrače, igračima i klubovima. Takvi odnosi zavisnosti mogu ugroziti integritet te pravednost natjecanja i sporta. U prošlosti su igrači i klubovi djelomično financijski i profesionalno oštećeni kazneno relevantnim praksama posrednikâ za igrače.

- 15 Osporavana pravila stoga treba detaljno ispitati na temelju načela utvrđenih u odluci Meca Medina. Neovisno o općem cilju, za svaku od spornih odredbi treba provjeriti odnosi li se na legitiman cilj, postoji li neodvojiva povezanost između ostvarivanja legitimnog cilja i ograničenja tržišnog natjecanja te je li mjera proporcionalna.
- 16 S obzirom na to, odredbama o obvezi registracije, zabrani sudjelovanja u naknadnim prihodima od transfera, zabrani uzimanja provizije prilikom posredovanja u transferu maloljetnika i objavljivanju svih plaćanja koje postoje prema tuženiku, a koje se osporavaju zahtjevima za prestanak povrede 1, 4, 6 i 7, ne povređuje se članak 101. UFEU-a. Suprotno tomu, obveza davanja izjave o pristanku koja se osporava zahtjevom za prestanak povrede 2 te odredba koja se osporava zahtjevom 3, u skladu s kojom pravne osobe prilikom davanja izjave posrednika istodobno trebaju dostaviti dodatnu izjavu posrednika privatne osobe, obuhvaćene su zabranom iz članka 101. UFEU-a. Zahtjev za prestanak povrede 5 je neosnovan. Tuženik nije odgovoran za sporne okružnice. Suprotno tomu, osnovan je podredni zahtjev 5.a. Tuženik ima obvezu nadzora prema društvu DFL GmbH.
- 17 2. Revizija tužitelja protiv te odluke može se prihvatiti ako tužitelji imaju pravo od tuženika zahtijevati prestanak povrede na temelju članka 33. stavka 1. GWB-a i članka 101. stavka 1. UFEU-a u pogledu odredbi RfSV-a koje se osporavaju zahtjevima 1, 4, 6 i 7. Ispunjeni su uvjeti iz članka 101. stavka 1. UFEU-a (odjeljak (a)). Na temelju utvrđenjâ suda koji odlučuje o meritumu ne može se potvrditi jesu li ispunjeni uvjeti za izuzeće u skladu s člankom 101. stavkom 3. UFEU-a (odjeljak (b)). Postavlja se pitanje o tome dolazi li u obzir ograničenje uvjeta iz članka 101. stavka 1. UFEU-a ako se vodi računa o globalnom kontekstu u kojem Pravilnik proizvodi svoje učinke i njegovim ciljevima. Na to se ne može jednoznačno odgovoriti na temelju dosadašnje sudske prakse Suda (odjeljak (c)). Stoga odluka ovisi o odgovoru na prethodna pitanja (odjeljak (d)).
- 18 (a) U skladu s člankom 101. stavkom 1. UFEU-a nespojive su s unutarnjim tržištem i zabranjene, među ostalim, odluke udruženja poduzetnika, koje bi mogle utjecati na trgovinu među državama članicama i koje imaju za cilj ili posljedicu sprečavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišnog natjecanja na unutarnjem tržištu. Nepisani je uvjet da i ograničenje tržišnog natjecanja i utjecaj na trgovinu među državama članicama trebaju biti znatni. Osoba koja povrijedi zabranu ima

obvezu prema osobi zahvaćenoj povredom prestati s takvim postupanjem u skladu s člankom 33. stavkom 1. GWB-a.

- 19 (aa) Tuženik je kao udruženje poduzetnika adresat članka 101. stavka 1. UFEU-a. Među ostalim, tuženik okuplja nogometne klubove iz njemačkih profesionalnih liga. Za njega je nogomet prije svega gospodarska djelatnost. Povezanost te gospodarske djelatnosti sa sportom ne mijenja svojstvo tuženika kao poduzetnika (vidjeti presudu Suda od 1. srpnja 2008., MOTOE, C-49/07, [omissis], t. 22.). Tu ocjenu ne može dovesti u pitanje ni činjenica da tuženik uz profesionalne okuplja i amaterske klubove (u pogledu FIFA-e vidjeti: presudu Općeg suda od 26. siječnja 2005., Piau, T-193/02, [omissis], t. 69. do 72.). Gospodarska djelatnost očituje se i u tuženikovim pravilima o kojima je riječ u ovom slučaju, koja se odnose na korištenje uslugom u obliku posredovanja u transferu sportaša na uzlaznom tržištu koja se redovito naplaćuje. RfSV treba smatrati odlukom udruženja poduzetnika (vidjeti u tom pogledu prije svega: presude Suda od 27. siječnja 1987., 45/85, [omissis], t. 29. do 32. – Osiguranje od požara – i Općeg suda, Piau [omissis], t. 75.). Kao što to proizlazi iz članka 1. točke 1. RfSV-a, tuženik nastoji s pomoću skupa pravila koordinirati ponašanje svojih članova na određenom tržištu, i to u pogledu djelatnosti posrednikâ za igrače prilikom sklapanja ugovorâ profesionalnih igrača i ugovorâ o transferu.
- 20 (bb) Odredbe RfSV-a koje se osporavaju u ovom slučaju dovode i do znatnog ograničenja tržišnog natjecanja na tržištu posredovanja u transferu igrača.
- 21 (1) Točno je da odredbe nisu upućene izravno posrednicima za igrače, nego klubovima i igračima koji kao korisnici usluge posredovanja pripadaju drugoj strani na tržištu. Međutim, one ograničavaju slobodu odlučivanja sudjelujućih igrača, klubova i poduzetnika, što istodobno utječe na slobodu gospodarskog djelovanja posrednikâ za igrače.
- Kako bi mogli djelovati na posredničkom tržištu, posrednici za igrače trebaju uskladiti svoje ponašanje s odredbama utvrđenima u skupu pravila. U protivnom riskiraju da ih igrači i klubovi, pod pritiskom sankcija koje može odrediti tuženik (članak 9. RfSV-a), neće angažirati za posredovanje u transferu igrača.
- 22 (2) Ograničenje tržišnog natjecanja također je i znatno. Kao što je navedeno, svi klubovi i igrači koji djeluju u Njemačkoj vezani su kao korisnici usluga posredovanja za skup pravila. Realne tržišne mogućnosti u Njemačkoj stoga imaju samo posrednici koji poštuju osporavane odredbe o obvezi registracije (članak 2. točka 3., članak 3. točke 2. i 3.), strukturi naknade (članak 7. točke 3. i 7.) i objavljivanju plaćanja (članak 6. točka 1.). Tomu se ne protivi pojašnjenje u skladu s člankom 1. točkom 4. RfSV-a, u skladu s kojim ugovori profesionalnih igrača i ugovori o transferu ostaju valjani i ako se ne poštuju odredbe Pravilnika.
- 23 (3) Odredbe RfSV-a također mogu utjecati na trgovinu među državama članicama. Kao što je navedeno, svi klubovi i igrači koji djeluju u Njemačkoj vezani su kao korisnici usluga za skup pravila, zbog čega su odredbama

ograničeni i svi posrednici za igrače koji djeluju u Njemačkoj. Iako se odredbe odnose samo na cijelo njemačko tržište, one predstavljaju prepreku ulasku na tržište za strane posrednike za igrače na koje se ne primjenjuju ista ograničenja u njihovim zemljama. Osim toga, velik broj transfera igrača u pogledu kojih se posredovalo ima međunarodni element ako je riječ o prelasku u Bundesligu ili iz Bundeslige. Stoga je nedvojbeno relevantnost za unutarnje tržište.

- 24 (b) Žalbeni sud nije ispitao ispunjavaju li osporavane odredbe uvjete za izuzeće u skladu s člankom 101. stavkom 3. UFEU-a. To se ne može pretpostaviti na temelju utvrđenja iz presude povodom žalbe.
- 25 (c) Stoga je za odluku o slučaju odlučujuće primjenjuje li se ograničenje uvjeta iz članka 101. stavka 1. UFEU-a u skladu s načelima iz odluke Suda u predmetu Meca Medina, kao što je to pretpostavio žalbeni sud.
- 26 (aa) Prema sudskoj praksi Suda, ograničenja uvjeta zabrane u skladu s člankom 101. stavkom 1. UFEU-a priznaju se samo u posebnim slučajevima (vidjeti presude Suda od 19. veljače 2002., Wouters, C-309/99, [omissis], t. 97. i sljedeće; od 28. veljače 2013., OTOC, C-1/12, [omissis], t. 93.; od 18. srpnja 2013., Consiglio nazionale dei geologi, C-136/12, [omissis], t. 53. i 54. te od 23. studenoga 2017., ČEZ Elektro Bâlgarija, C-427/16 i C-428/16, [omissis], t. 54.). U skladu s tim, zabrana iz članka 101. stavka 1. UFEU-a ne odnosi se nužno na svaku odluku udruženja poduzetnika kojom se ograničava sloboda djelovanja stranaka. Usklađenost takve odluke s pravilima Unije o tržišnom natjecanju ne može se ocijeniti apstraktno. Štoviše, prilikom primjene zabrane sklapanja zabranjenih sporazuma treba voditi računa o globalnom kontekstu u kojem je predmetna odluka donesena i u kojem proizvodi svoje učinke, i osobito o njezinim ciljevima. Potom valja ispitati jesu li ograničavajući učinci na tržišno natjecanje koji iz toga proizlaze nužno povezani s pridržavanjem spomenutih ciljeva te jesu li proporcionalni tim ciljevima. Sud je primijenio ta načela i u području donošenja pravila sportskih saveza, pri čemu je uzeo u obzir posebnosti sportskog natjecanja. Odlučio je da se legitimni cilj u navedenom smislu može ostvarivati i skupom sportskih pravila ako je taj skup pravila, poput pravila o antidopinškoj kontroli, neodvojivo povezan s organizacijom i pravilnim odvijanjem sportskog natjecanja te ako služi upravo tomu da se osigura pošteno natjecanje među sportašima (takozvani test Meca Medina: presuda Suda, Meca Medina [omissis], t. 43., 45.).
- 27 (bb) Činjenice u ovom predmetu razlikuju se od dosadašnjih slučajeva u kojima je Sud razmatrao odgovarajuće ograničenje uvjeta za odluke udruženja poduzetnika. Odluke u predmetima Wouters, OTOC, ČEZ Elektro Bâlgarija i Consiglio nazionale dei geologi odnosile su se na strukovne odredbe koje su na temelju zakona donijela strukovna predstavnička tijela koja su nadležna za donošenje pravila u svojem području (vidjeti presude Suda, Wouters [omissis], t. 44., 62.; OTOC [omissis], t. 48. i 49.; Consiglio nazionale dei geologi [omissis], t. 5., 43. i 44.; ČEZ Elektro Bâlgarija [omissis], t. 21., 48.). Odluka u predmetu Meca Medina temeljila se na antidopinškim odredbama Međunarodnog olimpijskog

odbora i jednog plivačkog saveza (vidjeti presudu Suda, Meca Medina [*omissis*], t. 27. i 28.). Te su se odredbe izravno odnosile na djelovanje atletičara u području sporta i pošteno odvijanje natjecanja i stoga na tržište organizacije sportskih natjecanja. One su tako bile u okvirima autonomije saveza kojom se savezima dopušta da sami uređuju svoje unutarnje odnose (članak 12. stavak 1. Povelje, članak 11. stavak 1. EKLJP-a i članak 9. stavak 1. Grundgesetza (Temeljni zakon) (GG)). Pravilnik o kojem je riječ u sporu upućen je također klubovima i igračima, odnosno članovima tuženikova saveza, ali se odnosi i na posrednike za igrače koji nisu tuženikovi članovi. Stoga Pravilnik utječe na uzlazno treće tržište za sportsku djelatnost na kojem klubovi i igrači sudjeluju samo kao korisnici usluge posredovanja. Ograničenja trećih strana u natjecanju ne mogu se opravdati samo autonomijom klubova. Privatnopravni odnosi kluba ili njegovih članova s drugim subjektima privatnog prava ne mogu se ocijeniti drukčije od odgovarajućih odnosa osoba koje nisu povezane s klubom (vidjeti u tom pogledu rješenje Bundesverfassungsgerichts (Savezni ustavni sud, Njemačka) od 12. listopada 1995., 1 BvR 1938/93, NJW 1996., 1203, t. 9.).

- 28 (cc) Iz sudske prakse Suda ne proizlazi jasno može li se u slučajevima poput navedenih odredba kojom se znatno ograničava sloboda gospodarskog djelovanja sudionika na tržištu koji nisu povezani s klubom izuzeti iz zabrane iz članka 101. stavka 1. UFEU-a na temelju primjene testa Meca Medina. U tom pogledu zastupaju se različita stajališta.
- 29 (1) Prema jednom stajalištu, načela koja je Sud razvio, među ostalim, u odlukama Wouters i Meca Medina nisu primjenjiva u slučajevima kao što je ovaj. U skladu s tim, ta načela treba primjenjivati isključivo ako se skupom pravila nastoji ostvariti samo sportska svrha ili ako je njegova svrha barem „svojtvena sportu” [*omissis*] [upućivanje na pravnu teoriju]. U prilog tomu ide to da je Sud u predmetu Meca Medina istaknuo da je ograničenje mogućnosti djelovanja na temelju antidopinških pravila „neodvojivo povezano” s pravilnim odvijanjem sportskog natjecanja (presuda Suda, Meca Medina [*omissis*], t. 45.). Osim toga, točno je da ovlast sportskih saveza za donošenje pravila u vezi s poduzetničkom djelatnošću može proizlaziti iz posebnosti sportskih natjecanja (vidjeti u tom pogledu: mišljenje nezavisnog odvjetnika od 15. prosinca 2022., European Super League, C-333/21, [*omissis*], t. 91.), pristanka članova na statut saveza u okviru privatnopravnih odnosa te pravno priznate autonomije saveza. Međutim, drukčije je ako se uređuju uvjeti za tržišta koja nisu izravno povezana sa samim sportskim natjecanjem te ako se odredba pritom odnosi na djelatnost poduzetnika koji nisu članovi sportskog saveza i stoga ne mogu utjecati na sadržaj tih odredbi. U tom slučaju ni posebnosti sportskog natjecanja ni ovlast za donošenje pravila koju su članovi dodijelili svojim savezima u okviru privatnopravnih odnosa nisu razlog da se ne primijeni članak 101. stavak 1. UFEU-a u skladu s testom Meca Medina koji je razvio Sud [*omissis*]. U protivnom bi zabrana sporazuma kojima se ograničava tržišno natjecanje iz članka 101. stavka 1. UFEU-a mogla izgubiti na učinkovitosti. Ništa drugo ne proizlazi ni iz članka 165. stavka 2. druge rečenice UFEU-a. Tom se odredbom Uniji u svrhu ostvarivanja njezinih ciljeva u području sporta u skladu s člankom 165. stavkom 4. UFEU-a omogućuju samo preporuke i

zakonodavne poticajne mjere, ali ne i ublažavanje obveza kad je riječ o pravu zabranjenih sporazuma [*omissis*] [upućivanje na pravnu teoriju]. Osim toga, treba uzeti u obzir da je samo demokratski legitimiran zakonodavac ovlašten svojim pravilima konkretizirati nadređene interese koji se protive članku 101. stavku 1. UFEU-a [*omissis*] [upućivanje na pravnu teoriju].

- 30 (2) Prema drugom stajalištu, za primjenjivost načela razvijenih, među ostalim, u predmetima Wouters i Meca Medina nije relevantno odnosi li se pravilnik sportskog saveza samo na područje sporta u okviru djelatnosti saveza, osobito na tržišta organizacije sportskih natjecanja, ili izravno utječe na treća tržišta. Štoviše, načela se primjenjuju već kad se odredba saveza uopće ne može dovesti u nikakvu materijalnu vezu s organizacijom i pravilnim odvijanjem sportskog natjecanja. Primjena načela iz predmeta Meca Medina nije moguća samo ako se spornom odredbom nastoji ostvarivati isključivo (vlastite) ekonomske ciljeve, a ne ciljeve sportske organizacije konkretnog sportskog natjecanja [*omissis*] [upućivanje na pravnu teoriju]. Autonomija saveza nije relevantna u tom kontekstu. Legitiman cilj koji isključuje nužnu posljedicu zabrane iz članka 101. UFEU-a može neovisno o tome postojati u posebnostima sporta čije se etičke vrijednosti u skladu s člankom 165. stavkom 2. drugom rečenicom UFEU-a također ubrajaju u deklarirane ciljeve Europske unije [*omissis*] [upućivanje na pravnu teoriju]. U prilog tomu ide i to da Sud u predmetu Meca Medina nije izričito istaknuo autonomiju saveza, nego je općenito uputio na načela navedena u predmetu Wouters. Smatrao je da usklađenost skupa pravila s pravilima prava Unije o tržišnom natjecanju ne treba ocjenjivati apstraktno, nego da treba ocijeniti globalni kontekst u kojem je predmetna odluka donesena ili u kojem proizvodi svoje učinke (vidjeti presudu Suda, Meca Medina [*omissis*], t. 42.). Globalni kontekst sporta može obuhvaćati i odredbe koje ne trebaju biti isključivo sportske prirode, nego se odnose na slučajeve kad se uslugom koriste članovi saveza koji imaju samo neizravne učinke na sportsku djelatnost. Osim toga, tržište posredovanja u transferu igrača uopće ne bi moglo postojati da tuženik ne organizira profesionalan nogomet, tako da je barem u tom pogledu izravno povezano s djelovanjem u području sporta.
- 31 (dd) Ako se pravila koja donosi sportski savez i koja se odnose na treće tržište nakon ispitivanja njihove nužnosti i proporcionalnosti s obzirom na regulatorne ciljeve mogu izuzeti iz primjene članka 101. stavka 1. UFEU-a i stoga na prvo prethodno pitanje treba odgovoriti potvrdno, treba razmotriti mogućnost da se to ispitivanje ne primijeni jedinstveno za cijeli pravilnik koji je donio neki sportski savez, nego da se od početka ispituju samo odredbe koje su dovoljno bliske sportskoj djelatnosti saveza (drugo prethodno pitanje). Ispitivanje postoji li legitiman cilj, jesu li ograničavajući učinci na tržišno natjecanje nužno povezani s ostvarivanjem navedenih ciljeva te jesu li proporcionalni tim ciljevima u tom bi slučaju bilo moguće i potrebno samo u pogledu tih pojedinačnih odredbi.
- 32 (d) Ako kao i žalbeni sud polazi od toga da iz globalnog konteksta pravilnika proizlazi legitiman cilj u smislu sudske prakse iz predmeta Meca Medina, osporavane pojedinačne odredbe trebalo bi ispitati u pogledu toga odgovaraju li

one tom općem cilju. U drugoj fazi ispitivanja trebalo bi ispitati postoji li nužna povezanost između ostvarivanja legitimnog cilja i ograničenja tržišnog natjecanja. U trećoj fazi trebalo bi ispitati je li mjera kojom se ograničava tržišno natjecanje proporcionalna, odnosno primjerena, potrebna i prikladna za postizanje legitimnog cilja. Primjena testa Meca Medina mogla bi pokazati da je barem jedan dio osporavanih odredbi u skladu s člankom 101. stavkom 1. UFEU-a.

- 33 Međutim, ako se test Meca Medina ne može primijeniti na sporne skupove pravila koji su samo općenito povezani s utakmicama koje organizira sportski savez, treba potvrditi da se svim osporavanim odredbama povređuje članak 101. stavak 1. UFEU-a.

[omissis]

RADNI DOKUMENT